

Architektura v pohybu

Předsudky o mobilní architektuře takřka zmizely. Alespoň u lidí, kteří se celoživotně vzdělávají, myslí si Martin Kokta, ředitel ateliéru Cubespace

Karavan, maringotka nebo snad dům na kolečkách? Slovní spojení „mobilní architektura“ u spousty lidí nepochybně vyvolá podobné asociace. Pod v Česku stále málo známým pojmem se ale skrývá mnohem více - přenosné, rozebíratelné a přemístitelné stavby, které od běžných na první pohled nerozeznáte. Jejich stavitelé čerpají z výstavby založené na recyklaci lodních kontejnerů, což je technologie dodnes velmi populární například ve Francii. V Česku se tyto „kontejnery“ vyrábějí na míru pro konkrétní stavby a se svými předchůdci mají často společné jen ocelové rámy. Místo o kontejnerech, které zde hlavně kvůli nechvalně proslulým „čunkoboxům“ nezískaly nejlepší pověst, mluví jejich výrobci i architekti o modulech a modulových stavbách.

POMOHL BABYBOOM

Výhody této stavební technologie jsou jasné - s jejich pomocí dům postavíte prakticky během několika dnů, a navíc se stavbou mů-

„Byli jsme nespokojeni s tím, jakým způsobem se v Česku staví. Chtěli jsme nabídnout lepší komfort, než jsou běžné katalogové a typové domy,“ vysvětluje Martin Kokta, jednatel společnosti Cubespace. Architektonický ateliér založil společně s architektem Ondřejem Fuchsem v roce 2007 a dnes zaměstnává dvanáct převážně mladých architektů. K firmě patří i výrobní část, kde pracuje přes 150 lidí.

Většina staveb, které ateliér navrhl, se na první pohled nijak neliší od staveb, které jsme si zvykli vídat v českých městech a vesnicích. Ocelové rámy totiž mohou mít jakoukoli výplň - v případě rodinných domů to často bývá dřevo, sklo nebo sendvičová konstrukce. Zkrátka dokonce nepříjde ani investor, který chce využít tuto stavební technologii a přitom chce, aby jeho dům zapadl do okolní zástavby klasickou červenou sedlovou střechou. I to je totiž možné. Cubespace ale nechce splynout s typizovanými domy. „Když jsme ateliér zakládali, bylo naší

né plány na rozšiřování domů, je asi jedna třetina,“ říká Kokta.

Složitý pozemek měl k dispozici i investor domu v Černošicích - parcela se totiž jihovýchodním směrem svažuje. Budoucí majitel zároveň požadoval, aby stavba vznikala po etapách. Po dokončení té první jej nyní užívá pro víkendovou rekreaci, později jej bude chtít užívat k bydlení. Autoři návrhu Ondřej Fuchs a Radka Chvoštková dokázali jeho přání splnit: výsledkem je zajímavá stavba, na níž upoutá především terasa tvořená hlavně dřevěnými a skleněnými prvky, která se v letních měsících stává součástí obývacího pokoje.

Jiný příklad, kdy se na ateliér Cubespace obrátil klient, který si modulovou stavbu vybral pro její flexibilitu, řešili architekti nedávno. Zároveň je důkazem, že malý projekt může být někdy mnohem složitější než ten velký. „Investor požadoval přístavbu zděného domu v klasické zástavbě. Jeho požadavkem bylo rozšíření domu s minimálním zásahem na pozemek, do samotného domu a s co nejkratším časem na realizaci,“ popisuje Kokta. Pro architektky to byl prý vcelku oříšek, protože jedinou možností bylo vložit jedenáctimetrový modul mezi dům investora a sousední objekt. „Museli jsme nový objekt osadit přes celý dům a instalovat jej z druhé strany pozemku,“ vypráví Kokta, podle kterého se majitel domu rozhodl pro modulovou architekturu nejen kvůli technickým možnostem, ale i proto, že v tomto případě šlo o neekonomičtější možné řešení.

Rychlost i přizpůsobivost terénu umožňuje technologie založená na zemních vrutech. „Snažíme se vyhnout mokrému procesu. Zemní vruty mají tu výhodu, že jeden den je zavrtáme do země a druhý den můžeme začít skládat. Dům předáme za pouhých pět dnů,“ vysvětluje Kokta.

DO VŠECH SVĚTOVÝCH STRAN

Klienti ateliéru Cubespace se nedají jednoznačně charakterizovat. „Jsou to lidé napříč všemi věkovými kategoriemi. Často nás překvapí, že třeba penzisté, kteří se na nás obrátí, požadují neotřelé stavby, protože bychom čekali konzervativnější přístup. Jindy je tomu naopak: mnohem mladší lidé, u kterých by-

Většina staveb, které ateliér navrhl, se na první pohled nijak neliší od staveb, které jsme si zvykli vídat v českých městech a vesnicích

žete pracovat i v budoucnu. Podle potřeby ji totiž můžete rozšířit, nebo naopak zmenšit. Do většího povědomí se proto mobilní architektura v Česku dostala hlavně díky babyboomu posledních let. Osvícenější představitelé samospráv si totiž uvědomili, že díky této technologii mohou velmi rychle postavit novou školkou nebo třeba jen o několik tříd rozšířit tu již existující. Až pak předškolácká ubude, stačí stavbu proměnit ve školu.

Mobilní architektura ale nepřišla do Česka až s babyboodem. Dříve se omezovala na stavby tvořící například zázemí na stavbách, vrátnice a podobně. Firmy, které se do výroby založené na stavebních modulech pustily v novém tisíciletí, ale tvrdí, že nabízejí úplně novou kvalitu a komfort, který se nijak neliší od jiné výstavby. Stavějí proto nejen školky a školy, ale i rodinné domy.

hlavní myšlenkou nabízet klientům dům podle vlastních představ - aby se nemuseli vnucovat do předem daného, ale mohli ho přizpůsobit vlastním představám,“ tvrdí Kokta.

MODULOVÉ ČAROVÁNÍ

Proč se investoři, kteří si chtějí postavit rodinný dům, obracejí na ateliér Cubespace a volí právě modulové stavby? „Důvody jsou různé. Například komplikovaný pozemek, na nějž jiný druh stavby umístíte jen těžko. Často vítězí fakt, že naše stavby je možné postavit velice rychle, i během jediného dne. Jindy je to třeba flexibilita našich staveb,“ popisuje Kokta. Na architektky se totiž často obracejí mladé páry, které ještě nemají rodinu, a proto si zatím vystačí třeba jen se dvěma pokoji. Až budou mít děti, mohou snadno a rychle svůj dům rozšířit. „Klientů, kteří mají rozpracova-

chom předpokládali zájem o moderní design, zvolí klasický styl," tvrdí Kokta. Ateliér navrhuje domy pro různé movité klienty - od jednoduchých levnějších domů až po exkluzivní stavby s originálními prvky.

Klienty má Cubespace podobně jako jeho konkurenti, mezi něž patří například firma Touax nebo Koma, i v zahraničí. „Stavby dodáváme na všechny světové strany od nás. Nejčastěji k našim nejbližším sousedům, hlavně do Rakouska a Německa," říká Kokta. Klienti ze Západu a Východu se prý ale velmi liší. Zatímco za našimi západními hranicemi jde čas-

to o projekty, jako jsou rodinné domy či studentské koleje a hotely, na Východě je to jiné. Stejně jako v Česku i v dalších postkomunistických zemích prý převládá mezi lidmi názor, že moduly se pro bytovou výstavbu nehodí. Koktův ateliér proto na Východ dodává hlavně administrativní stavby a projekty pro státní správu.

„Neznalost lidí v Česku je obrovská, proto přirozeně existuje řada předsudků. Lidé, kteří jsou ale zvyklí celoživotně se vzdělávat, je už překonali. Ti ostatní svůj názor zřejmě nezmění nikdy," myslí si Kokta. »

ATELIÉR CUBESPACE

- Vznikl v roce 2007
- Založili jej Martin Kokta a Ondřej Fuchs

- 1 Zázemí dopravního hřiště v Praze-Bohnicích 2011
- 2 Rodinný dům v Černošicích 2010
- 3 Showroom pro Metrostav 2010
- 4 Showroom Sasanka 2010

01

02
03
04

» ORIGINALITA LÁKÁ

Variabilita mobilní výstavby, která přirozeně svádí k experimentování, je lákadlem pro mladé architektky, dává jim možnost originálního sebevyjádření. Zřejmě právě proto tvoří ateliér Cubespace většinou mladší do třiceti let. „Zaměstnáváme kreativní lidi. Nechceme si ale stavět vlastní pomníky - chceme nechat klientům svobodu,“ tvrdí Kokta.

V Cubespace přesto vznikla celá řada opravdu neotřelých studií, i když ne všechny se nakonec realizovaly. Mezi ty, které nakonec spatřily světlo světa, patří mobilní výstavba galerie Sasanka, jejíž autorkou je bývalá členka ateliéru Nina Hedwic. V roce 2010 Sasanka vyrostla pro festival Street For Art, který probíhá každoročně na pražském Jižním Městě. Uvnitř její návštěvníci našli tvorbu světových ateliérů, které si mobilní architekturu zvolily jako hlavní téma.

Výstavním exponátem je ale i stavba sama - nosná konstrukce vychází z těla lodního kontejneru, do kterého byly vyvrtány otvory pro okna a bílé ostny, jež rozčleňují fasádu. V kombinaci s různobarevným osvětlením se stavba stává sochařským objektem. „Výrobek mezi atypickým výstavním

stánkem, reklamní scénografickou úlohou až designovým ořezávkem,“ popsala Sasanku její autorka Nina Hedwic. Galerie cestuje českými městy - kromě Prahy se představila například na festivalu Pozor, architektura v pohybu!, který loni proběhl v Ostravě. „Každé město na ni zanechá svoji stopu. Až bude mít bodlinky stářím pocuchané, obalíme ji slámou a uděláme z ní vikendový domek u řeky nebo ji dáme na střechu našeho ateliéru a budeme v ní mít kancelář s výhledem nebo ji dáme na barely a ukotvíme ji na Vltavě. Může být čajovnou ve Stromovce, letním kinem na Štvanici, veřejnými záchodky v Londýně, nočním klubem v Paříži,“ představuje si Hedwic.

Jiným realizovaným projektem, který má jak praktické využití, tak zároveň působí jako jakýsi „umělecký exemplář“, je showroom nacházející se v rezidenci Alfa na pražském Vackově. Developerský projekt dosud nestojí - aktuálně Metrostav buduje jeho první etapu, což showroom, který je zároveň jeho miniaturovou, symbolicky ukazuje. Ve chvíli, kdy začne výstavba další fáze, povyroste i showroom. Má ale i praktické využití - kromě kanceláří Metrostavu tu klienti najdou i vzorkovnu interiérů budoucích bytů.

NOVÝ TREND

Martin Kokta se domnívá, že cestu k mobilní architektuře si i v Česku bude nacházet stále více lidí. Svědčí o tom nejen fakt, že firmy, které se zaměřují na modulovou výstavbu, mají v Česku stále více zákazníků. Nedávno se například na trhu objevila novinka s názvem freedomek. Původně ho navrhl architekt Marek Štěpán pro brněnského zlatníka a návrháře Jiřího Brosche. Jednopodlažní domek s plochou střechou je dřevěným kontejnerem, který je možné umístit kamkoliv. Uvnitř je obytná místnost s nábytkem na míru, kuchyňským koutem, ložnicí, koupelnou a toaletou a jeho součástí je i sklápěcí terasa. Brosch, kterému se projekt nakonec natolik zalíbil, že se stal jeho producentem, nyní mobilní freedomeky prodává v několika variantách.

Trend doby, pro kterou je typická nutnost flexibility i stále větší touha po svobodě, tak možná nakonec promění i náš přístup k bydlení. ●

PAVLA KREUZIGEROVÁ • pavla.kreuzigerova@euro.cz